NOR
MARMARA
Ermenice Günlük Siyasi Gazete
Sahibi Murad Ofset R. Haddeler
ve Ortakları Adına
ROBER HADDELER
Sorumlu Müdür
ARİ HADDELER
Solakzade Sok. No. 5
P.K. 263 Beyoğlu İstanbul
Web Page : http://www.normarmara.com

YIL:75
SAYI:10808 (20197)
Fiyatı
75 Krş
Yerel Süreli Yayın
Tel: 244 47 36
249 19 89
Faks: 249 81 65
EMail:
info@normarmara.com

ՄԱՐՄԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1940ԻՆ
26.5.2015 ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՍՈՒՐԷՆ ՇԱՄԼԵԱՆ ԳԻՆ 75 ԴՐՇ.

2015
ՄԱՅԻՍ
26
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՆՈՐ
ՄԱՐՄԱՐԱ
Արտօնատէր
Ռ. ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ
Հրատարակութեան Տնօրէն
ԱՐԻ ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ

Ըղտրրի Մէջ Գործող Միութեան Նախագահին Համաչայն
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՋԵՒ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ ՊԷՏՔ Է ԲԱՑՈՒԻՆ
«Ի՞նչ Իմաստ Ունի Սահմանները Փակելը Երբ Ամէն Օր Հանրաշարժեր Ու Սաւառնակներ Կ'երթեւեկեն Երկու Երկիրներու Միջեւ»

Թուրքիոյ Արեւելեան Նահանգները, մանաւանդ անոնք որ սահման ունին Հայաստանի հետ, երկար ժամանակէ ի վեր կը տառապին Թուրքիոյ ու Հայաստանի միջեւ սահմանադուռերուն փակ ըլլալէն: Սահմանային նահանգները պարտաւոր են թափ տալ սահմանային առեւտուրի, իսկ եթէ սահմանը փակ է, այդպիսի հնարաւորութիւն մը չկայ: Այս պատճառաւ է որ երկար ժամանակէ ի վեր Թուրքիոյ Արեւելեան Նահանգներու ղեկավարները կոմնակից եղած են որ բացուին Հայաստանի ու Թուրքիոյ միջեւ առկայ սահմանադռները:

Այս ուղղութեամբ նոր ու հետաքրքրական տեսակէտ մը հրապարակուեցաւ Ըղտրրի մէջ գործող «Ընկերային Յառաջդիմութեան Միութիւն» (ԹԻՏԷՐ) անուն Թրքական Միութեան Նախագահ Մուրատ Աքքուշի կողմէ: Աքքուշ ըսաւ որ սահմանը պէտք է բացուի ու ան իր այս պահանջքը հիմնաւորեց շահեկան վերլուծումներու վրայ:

Աքքուշ յիշեցուց որ Թուրքիա Հայաստանի հետ ունի երկու սահմանադուռ: Մէկը Կարսի Արեւելեան դուռն է, որ կը բացուի Հայաստանի Կիւմրիի քաղաքին վրայ, իսկ միւսը Ըղտրրի Ալիճան սահմանադուռն է: Այս երկու դռներն ալ ներկայիս փակ են: «Մենք կը մտածենք որ այս երկու դռներն ալ պէտք է բացուին, ըսաւ Աքքուշ: Ներկայիս, հակառակ որ դռները փակ են, արդէն Թուրքիոյ ու Հայաստանի միջեւ առեւտուր կը շարունակուի Վրաստանի վրայով: Ամէն օր Երեւանէն դէպի Իսթանպուլ հանրաշարժերու ու սաւառնակներու կապեր կան: Երբ այսպիսի երթեւեկ մը արդէն կայ, ի՞նչ իմաստ ունի սահմանները փակելը: Ատենօք ես ալ կը մտածէի որ դուռը պէտք չէ բացուի որովհետեւ տեսած էի որ Հայաստանի դրամին վրայ Ադրը լերան պատկերը կայ: Մինչդեռ հիմա կը մտածեմ որ ատիկա ի՞նչ վնաս ունի, որքան ատեն որ Ադրը լեռը արդէն մերն է: Աւելի լաւ, ատիկա ծանուցումային արժէք կ'ունենայ, թող ամբողջ աշխարհ գործածէ Ադրը լերան պատկերը»:

Աքքուշի կարծիքով, եթէ սահմանադռները բացուին, երկու երկիրները աւելի յարմար պայմաններու մէջ պիտի կարենան խօսիլ անցեալի ժխտական պատահարներուն մասին, եթէ պէտք ըլլայ՝ մենք ալ պէտք է մեր անցեալին հետ առերեսուինք, ըսաւ

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆԸ ՊԻՏԻ ՏՕՆԵՆ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ Ս. ԿԻՐԱԿՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Հաճոյքով կը հաղորդենք որ այս տարի աշխարհի զանազան կողմերէն, բայց մասնաւորաբար Ֆրանսայէն ժամանելու կոչուած մեծաթիւ Հայ ուխտաւորներ Ս. Աստուածածնի Վերափոխման տօնը պիտի նշեն Տիգրանակերտի Սուրբ Կիրակոս վերանորոգուած չքեղ եկեղեցւոյ մէջ: Այս մասին այժմէն տեղեկութիւն կը տեսնուի, որպէսզի այս ուխտագնացութիւնը ունենայ լայնածաւալ մասնակցութիւն ու դառնայ յիշատակելի օր պատմական Սուրբ Կիրակոս Եկեղեցւոյ ու Տիգրանակերտի Հայ կամ տեղացի բնակիչներու համար:

Կազմակերպիչ յանձնախումբի անդամներէն մէկն է Շուշան Քերովբեան, դուստրը հայ ժողովրդական երաժշտութեան յայտնի մեկնաբան Արամ Քերովբեանի: Ան անցեալ օր քաղաքս եկած էր, Տիգրանակերտի մէջ եւս որոշ շփումներ ունենալէ ետք: Շուշան Քերովբեան անցեալ շաբաթ Խմբագրատուն այցելեց առաջնորդութեամբ Հայաստան Իսթանպուլ օդանաւային առաջին թռիչքը իրականացնող՝ «Արմաւիա - Ազիզ Թուր» ճամբորդական ընկերութեան սեփականատէր Ողբ. Խաչիկի կողակից՝ Վերժին Սէօղլիթի:

Շուշան Քերովբեան, որ շատ խանդավառ ու համակրելի Հայուհի մըն է, մեզի

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ՊՈԼՍՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՅԱՏՈՒԿ ԵՐԵԿՈՆ ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԿԵՐՊՈՎ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԵՑԱՒ՝ ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՄԷՋ

Խումբ մը մխիթարեանցի սաներ:

Թորոնթոյի մեր պատուակալ աշխատակից Պր. Յարութիւն Դերձակեան կը տեղեկացնէ մեզի.–

Մխիթարեան Սանուց Միութիւն-Թորոնթոն (ՄՍՄԹ), որ աշխարհացրիւ Մխիթարեան Միաբանութեան սաներէն կազմուած է, ան իր տեսակին մէջ եզակի համամխիթարեան սանուց միութիւն մը եղած է: Մայիս 2009ին իր հիմնադրութեան թուականէն ի վեր իր առաքելութիւնը յաջողութեամբ կը շարունակէ կազմակերպելով որակաւոր զանազան ճեռնարկներ, որոնք կ'արժանանան հանրութեան ջերմ գնահատանքին:

Մխիթարեան Սանուց Միութեան վարչութիւնը Պէյրութի եւ Հալէպի Մխիթարեաններէն յետոյ այս տարի տեղին որոշում մը առած էր վեցերորդ տարուայ հաւաքխրախճանքը նուիրել Պոլսոյ Մխիթարեան Վարժարանին: Այս ճեռնարկը նուիրուած էր նաեւ հայոց ցեղասպանութեան 100ամեակին, ինչպէս նաեւ վարժարանի հիմնադրութեան 190 ամեակին, որ տօնուեցաւ 23 Մայիս 2015 Շաբաթ երեկոյ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ ներքնասրահին մէջ, հովանաւորութեամբ սոյն եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Դերսարգելի Հայր Եղիա Ծ. Վրդ. Քիրէճեանի: Այս առթիւ որպէս Պատուոյ հիւր եւ օրուայ պատգամաբեր յատկապէս Պոլիսէն հրաւիրուած էր, Պոլսոյ Մխիթարեան Միաբա

Շար.ը կարդալ Բ. էջ

ԱԶԵՐԻՆԵՐՈՒ ՈՒ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՀԱԿԱՀԱՅ ՅՈՅՑԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Անգլիոյ մայրաքաղաք Լոնտոնի մէջ բնակող Ազերիները ցոյց մը կազմակերպեցին Լոնտոնի մէջ Հայաստանի Դեսպանատան առջեւ: Անոնք կը պահանջէին որ Հայաստան ազատ արձակէ այն երկու ազերիները որոնք գերեվարուած են ու հիմակ կը դատուին Ղարապաղի սահմանէն ներս մտած ըլլալու յանցանքով: Ցուցարարները «Մեր գերիները վերադարձուր» գրուած վերտառութիւններ կը պարզէին: Լոնտոնաբնակ Թուրք քաղաքացիներ ալ միացան Ազերիներուն:

Հայկական ուժերու կողմէ վերջերս գերեվարուած էին Տիլքէմ Աքէրով ու Շահպազ Կիւլիյեւ: Ասոնք ներկայիս կը դատուին Հայաստանի մէջ: Ազերիները «կեղծ դատարան» կոչեցին այդ դատարանը: Անոնք ըսին որ

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՀԱՄԵՐԳ ՇԻՐԻՆՕՂԼՈՒ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Հաճոյքով կը հաղորդենք որ 29 Մայիս 2015 այս Ուրբաթ իրիկուն Ֆէրիգիւղի Ս. Վարդանանց Եկեղեցւոյ Շիրինօղլու սրահին մէջ պիտի տարքուի երգի ռէսիթալ մը, որ պիտի դառնայ երգի ու դաշնակի խնջոյք մը: Ֆէրիգիւղի Ս. Վարդանանց Եկեղեցւոյ Թարգային Խորհուրդի նախաձեռնութեամբ Զորեքշաբթի առտուն դէմ Երեւանէն քաղաքս կը ժամանեն երգիչ Սարգիս Բաժբէուկ-Մելիքեան ու դաշնակահար Արա Պետրոսեան, որոնք Ուրբաթ գիշեր ի հանդէս պիտի գան յայտագրով մը որ կը բաղկանայ մասնաւորաբար Հայ երաժշտութեան

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ԻՐ ՄԻԱՄԵԱՅ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԵՓԱԿԸ ԿԱՏԱՐԵՑ ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍՈՎ ՄԸ

Պէշիկթաշի քաղաքապետ Մուրատ Հաղինէտար երէկ «Ֆոր Սիզըն» պանդոկի սրահներուն մէջ սարքեց մամլոյ ասուլիս մը ու իր մէկ տարուայ պաշտօնավարութեան հաշուեփակը կատարեց կենդանի հաղորդումով սփռուած ծաւալուն ու համապարփակ բացատրութիւններով: Քաղաքապետը տեղական

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ԱԼԻՍ ՇԱՀԻՆՕՂԼՈՒԻ ՀԱՄԵՐԳԸ ՔԷՆԹ ՀԱՆԴԻՍԱՍԱՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Ալիս Շահինօղլու, Ատրուշան Հալաճեան, Ճան-Ռէնա Կիւն, Սիմթէն Շէնփոլատ եւ Ֆունտա Կիպլին:

Երէկ գիշեր ամէն անոնք որոնք գացած էին Շիլլիի Քէնթ հանդիսասրահը, հետեւելու համար Ալիս Շահինօղլուի համերգին, հոգեկան վերանորոգումի եւ երաժշտական խնջոյքի ապրումներ ունեցան: Համերգը իսկական խնջոյք մըն էր մասնաւորաբար օփէրայի սիրահարներուն համար: Ձեռնարկին ներկայ գտնո

Շար.ը կարդալ Դ. էջ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՏՈՅՏ ՄԸ ՀԱՅՈՅԼԵՂՈՒԻ ԲԱՌԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ (656)

ՄԵՂՔԸ

Կրկնենք որ Հայերէնի մէջ իրարու նմանող բառերը միշտ ծուղակներ պիտի լարեն զանոնք սխալ գործածողներուն կամ զանոնք սխալ հասկցողներուն համար: Բազմաթիւ օրինակներ թուեցինք ու դեռ ալ կրնանք թուել այս մասին:

Այս աշխարհի մէջ ամէն ինչ անցաւոր է: Ոչ մէկ բան յաւիտեանս պիտի ապրի: Թերեւս միայն Մայր Բնութիւնն է որ յաւիտենական է: Միայն ան է որ յաւիտեանս պիտի ապրի շարունակ ինքզինք նորոգելով:

Իրաւունք ունի մեր մէկ բարեկամը, եթէ ըսէ.

– Ես անցաւոր եմ այս աշխարհի վրայ:

Բայց չըլլա՛յ որ սխալ հասկնանք ու կարծենք թէ ան կ'ըսէ.

– Ես յանցաւոր եմ այս աշխարհի վրայ:

Անցաւոր է, յանցաւոր չէ: Թերեւս աշխարհի ամէնէն անմեղ մարդն է, բայց ինչ ընենք որ «Անցաւոր»ին ու «Յանցաւոր»ին միջեւ միայն մէկ տառի տարբերութիւն կայ:

«Թերեւս աշխարհի ամէնէն անմեղ մարդն է» ըսինք վերը: Բայց եկէք անգամ մը հարց տանք թէ աշխարհի վրայ բառին իրական իմաստով հարիւր տոկոս անմեղ մարդ կա՞յ: Կրնա՞յ ըլլալ այդպիսի բան մը: Մարդիկ, որքան ալ բարի ու արդար ըլլան, երբեմն գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար յանցանք չե՞ն գործեր, կարելի՞ է որ մարդ մը ամբողջ կեանք մը ապրի առանց յանցանք գործելու, առանց բանով մը յանցաւոր կամ մեղաւոր դառնալու: Մեր վերոյիշեալ բարեկամը իրաւունք պիտի չունենա՞ր ըսելու.

– Ես անցաւոր ու յանցաւոր եմ այս աշխարհի վրայ:

Բայց այս նիւթը կը բանանք ո՛չ թէ որպէսզի բարոյախօսական մտածումներու յանձնուինք, այլ որպէսզի քիչ մը մտածենք սա «Յանցաւոր» կամ «Մեղաւոր» բառերուն վրայ:

Ալ գիտենք որ այս երկու բառերուն ետին դրուած «Աւոր»ը կը նշանակէ «Ունեցող»: Յանցանք ունեցող, մեղք ունեցող: Դեռ ի՜նչ «Աւոր»ներ ունինք. պեխաւոր, մօրուսաւոր, պատուաւոր, հեռաւոր, թեւաւոր, մօտաւոր, զօրաւոր, պարտիզաւոր, պարտաւոր, գրաւոր, փառաւոր, զրահաւոր, դատաւոր, հարկաւոր, յուղարկաւոր, եւայլն: Բոլոր այս բառերուն մէջ «Աւոր»ը լաւ գործ կը տեսնէ:

Բայց կրնա՞նք արդեօք տարբերութիւն մը նշմարել «Յանցաւոր»ին ու «Մեղաւոր»ին միջեւ: Աւելի ճիշդ՝ յանցանքին ու մեղքին միջեւ: Կը կարծեմ որ կրնանք: Այն տպաւորութիւնն ունինք որ յանցանքը աշխարհիկ դատարաններու դէմ կատարուած ժխտական շարժումն է, իսկ մեղքը երկնային դատարանին դէմ կատարուած ժխտական շարժումն է: Աշխարհիկ օրէնքները մեղի ըսած են, «Մի գողնար»: Ուրեմն եթէ գողնանք, աշխարհիկ յանցանք գործած կ'ըլլանք, դատարանի առջեւ հաշիւ կուտանք: Բայց մեր կրօնքն ալ ալ մեղի «մի գողնար» ըսած է: Ուրեմն եթէ գողնանք, նաեւ երկնային մեղք գործած կ'ըլլանք: Օր մը հաշիւ պիտի տանք երկնքի մէջ:

«Մեղք» բառը բառագիտական տեսանկիւնէն հետաքրքրական բառ է: Նշմարած ըլլալու ենք որ ասիկա երկու տարբեր իմաստներ ունի: Առաջինը երկնքի դէմ գործուած յանցանքն է: Բայց «մեղք»ը է նաեւ կարեկցութեան արտայայտութիւն: Ահաւասիկ օրինակ մը: «Խեղճ տղան շատ յոգնեցաւ, մեղք է, թող հանգչի քիչ մը»: Հոս ի՞նչ ըսել ուզեցինք: Ըսել ուզեցինք որ տղան շատ յոգնեցաւ, կարեկցութեան արժանի է, թող հանգչի: Ըսել չուզեցինք որ տղան շատ յոգնեցաւ, յանցանք է, թող հանգչի: Ուրեմն իր այս իմաստին մէջ «մեղք»ը կը դարձի Աստուծոյ գթգոհութեան առարկայ դառնալէ, ընդհակառակը, կ'արժանանայ Աստուծոյ գնահատանքին: Արդարեւ Աստուածահաճոյ գործ է «մեղքնալ» տկարներու, խեղճերու, անբախտներու, աղքատներու, հաշմանդամներու, օգնութեան կարիք ունեցողներու, եւայլն:

«Մեղք» բառին այս երկու հակոտնեայ իմաստներուն պատճառաւ իրարմէ բոլորովին տարբեր են նաեւ անոնցմով շինուած բայերը: Յանցանք նշանակող «մեղք»ով ունինք «Մեղանչել» բայը: Իսկ կարեկցութիւն նշանակող «մեղք»ով ալ ունինք «Մեղքնալ» բայը: Ահաւասիկ հոս երկուքը բոլորովին զատուեցան իրարմէ: Եւ յստակացաւ երկուքին իրարմէ տարբերութիւնը: Աստուած մեզ հեռու պահէ մեղանչելէ, բայց Աստուած միշտ մեզ պահէ մեղքնալու առաքինութեան մէջ: Մեղքնալը այնքան ալ դիւրին գործ չէ: Ան որ մէկու մը վրայ անկեղծօրէն կը մեղքնայ, որոշ ցաւ մը կը զգայ, հոգեկան անհանգստութիւն մը կ'ապրի, մինչդեռ ան որ ուրիշներու ցաւերուն նկատմամբ անտարբեր ու անզգամ է, որեւէ ցաւ չունի սրտին ու խղճին վրայ, հանգիստ է: Անշուշտ Աստուած պիտի չախորժի անկէ, բայց ան այս կէտին վրայ եւս անզգամ ու անհոգ է: Աստուած իրմէ կ'ախորժի կամ չ'ախորժիր, հոգը չէ:

Մենք անշուշտ սիրով պիտի նախընտրենք զգայուն ըլլալ, տկարներու վրայ կարեկցիլ, անբախտներու համար ցաւ զգալ, նոյնիսկ ատոր համար ալ տառապիլ, փոխանակ անզգամ մարդ մը ըլլալու: Ուրիշին ցաւը բաժնելը մասամբ պիտի թեթեւցնէ մեր խիղճը այն ծանօթ կամ անծանօթ սխալներէն կամ մեղքերէն զոր մենք ալ գործած կրնանք ըլլալ: Մարդիկ իրենց խօսակցութեան ընթացքին յաճախ կ'ըսեն. «Ինչ մեղքս պահեմ»: Ըսելու լաւ ձեւ է ասիկա: «Ինչ մեղքս պահեմ, նախանձեցայ անոր յաջողութենէն»: «Ինչ մեղքս պահեմ, շատ բարկացայ այս խօսքին դիմաց»: «Ինչ մեղքս պահեմ, ես խելացի գործ չտեսայ», եւայլն:

Մեղք գործելը իրականութեան մէջ մարդուն համար ճակատագիր է: Ճակատագիր՝ որ մեր վրայ դրուեցաւ տակաւին Ադամով ու Եւայով, այս երկուքին գործած «Սկզբնական մեղք»ով: Եւ մենք, Ադամէն ու Եւայէն մինչեւ մեզի հասնող այս անընդհատակայելիօրէն երկար ժամանակի ընթացքին ինչ նոր մեղքեր ստեղծեցինք մեզի համար: Եւ ո՜վ գիտէ դեռ ինչ նոր մեղքեր պիտի ստեղծենք: Հիմա ի՞նչպէս չըսենք.

«Մեղք մեր այս մեղքերուն»:

ՊՈԼՍՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՅԱՏՈՒԿ ԵՐԵԿՈՆ ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԿԵՐՊՈՎ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԵՑԱՒ՝ ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՄԷՋ

Շար. Ա. էջէն

Հայր Յակովբոս Ծ. Վրդ. Զօփուրեան։ – Եդուարդ Պալեան։ – Լին-Անոյշ Իշնար։ – Ռուբինա Քէօշկէրեան։

նութենէն, վարժարանի փոխ տնօրէն Գերյարգելի Հայր Յակովբոս Ծ. Վրդ. Զօփուրեան։

Սրահը ամբողջութեամբ լեցուած էր Մխիթարեանի սաներով եւ համակիրներով, որոնք եկած էին Թորոնթոյի կողքին, Ֆրանսայէն, Նիւ Ճըրզիյէն, Նիւ Եորքէն, Լոս Անճէլըսէն, Մոնրէալէն ինչպէս նաեւ շրջակայ քաղաքներէն, բաժնելու համար այս օրուայ տօնին առթած ուրախութիւնը։

Սեղաններու օրհնութիւնը Հայր Եղիա եւ Հայր Յակովբոս Ծ. Վարդապետներու կողմէ միաձայնաբար կատարուելէ ետք, Հայր Եղիան այս առթիւ հակիրճ կերպով իր սրտի խօսքը փոխանցեց։

Ընթրիքի սպասարկութեան աւարտին, հանդիսավար Յակոբ Դարեանի ողջոյնի խօսքէն ետք, Մովսէս Հայիթեան, դաշնակի ընկերակցութեամբ Ալէքսանտրա Պալեանի, մեներգեց «Մխիթարի քայլերգ»ը։

Մխիթարեան Սանուց Միութեան վարչութեան Առենապետ՝ Եդուարդ Պալեան բեմ բարձրանալով առաջին հերթին շնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան ջերմ զգացումները յայտնեց հանդէպ Հայր Եղիա Ծ. Վրդ. Քիրէջեանի որ միշտ քաջալերած եւ հովանաւորած է ՄՍՄ աշխատանքները։

Ջերմագին ողջոյններով բարի գալուստ մաղթեց Հայր Յակովբոս Ծ. Վրդ. Զօփուրեանի որ Մայիս ամսուան եկեղեցական եւ դպրոցական բազմազբաղ օրերուն չմերժելով հրաւէրը, սիրով ընդառաջած էր, իբր օրուայ պատուոյ հիւր եւ պատգամաբեր։ Ուրախութեամբ յայտնեց, թէ Թորոնթոյի Մխիթարեան Սանուց Միութիւնը իր հիմնարկութեան վեցերորդ տարին կը բոլորէ համախմբելով անխտիր բոլոր վարժարաններու եւ վանքերու սաները, նպատակ ունենալով Մխիթարեաններու փոխանցած հոգեւոր եւ մշակութային ժառանգը վառ պահել հայ ժողովուրդի զաւակներուն մէջ։

Պրն. Պալեան մասնաւորաբար նշեց ըսելով «Մխիթար Աբբահայր որպէս երկրորդ Մաշտոց՝ բացառիկներ ունեցաւ հայ մշակոյթին, հայ լեզուին փրկութեան, ուսեալ եւ ազատասէր վարդապետներ ծառայեցին եւ կը շարունակեն ծառայել Մխիթար Աբբահօր դաստիարակութեամբ եւ շնորհքով։ Սորվեցանք սէր հանդէպ Աստուծոյ, մեր լեզուին, ազգին եւ ծառայել հայրենիքին ըստ Մխիթար Աբբահօր կոչին։

Ձեր ներկայութեամբ մեր կապերը կրկին հաստատուեցան մեր վարժարանին հետ, հաճեցէք մեր սիրոյ ողջոյնները փոխանցել Հայր Սարգիսին եւ մեր սիրելի վարժարանին»։

Հայոց ցեղասպանութեան 100ամեակին առիթով Մովսէս Հայիթեան, դաշնակի ընկերակցութեամբ Ալէքսանտրա Պալեանի արտասանեց Դանիէլ Վարուժանի «Ջօն» քերթուածը։ Այնուհետեւ մեր երիտասարդ սերունդէն Ալէքսանտրա Պալեան երաժշտութիւն Առնօ Պապաճանեանի «Էլեգիա» կտորը դաշնակով գեղեցկօրէն մեկնաբանեց։ Ապա բեմ բարձրացաւ տփրանօ Լին Անոյշ Իշնար, որ ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս իր իւրայատուկ քաղցր ձայնով բացառիկ գեղեցկութեամբ մեկնաբանեց Կոմիտաս Վարդապետի «Ձայն տուր ով ծովակ» կտորը։ Այս եւ յաջորդ երգերուն մէջ դաշնակով իր մասնակցութիւնը բերաւ՝ Մայքլ Պէրքովսքի։

Հանդիսավար Յակոբ Դարեան օրուայ պատգամաբեր Հայր Յակովբոս Ծ. Վրդ.ի կենսագրականը հակիրճ տողերով ներկայացնելէ ետք, Վարդապետը հանդէս եկաւ ու իր սրտի խօսքը փոխանցեց ողջունելով ներկաները հետեւեալ կերպով. «Ուրախութեամբ առլցուն ձեր մտերմիկ ջերմ մերձեցումները հոգեկան ներաշխարհիս մէջ զգալով, սիրով կը բարեւեմ ձեզ։ Հարիւրինոսուն ամեակ տօնող Խթանպուլի Բանկալթը Վենետիկեան Մխիթարեան կրթաճախէն եկած եմ։ Մեծապէս կը գնահատեմ ու կը շնորհաւորեմ Թորոնթոյի Մ.Ս.Մ.ը որ կը բոլորէ վեցերորդ տարին։ Ձեր հայ ոգիի դրօշը ի ձեռին Գանատայի մէջ յարատեւելը, աննկուն մնալը արդէն հայ ազգի գոյութեան նպատակին, մշակութային գանձերու պահպանումին եւ ծանօթացման կարեւորապէս նպաստել է։ Դուք այս միութեան օրինակելի հիմը դրիք, ձեր յաջորդները, ձեր արիասիրտ զաւակներն ալ յոյսով եմ ձեր ոգիով դայն ժամանակի յարմարելով պիտի ձեւաւորեն ու շարունակեն։ Ոյժ կրով, յաջողութիւն, դիւրութիւն կը մաղթեմ, կ՚օրհնեմ ձեզ ու ձեր բարեջան աշխատանքը»։

Մեծարեալ Հայր Յակովբոս, Մխիթարեան վարժարանի Մեծաւոր Մագ. Հայր Սարգիս Ծ. Վրդ. Էրմէնի, վարժարանի տնօրէններուն, կրթական մշակներուն ողջոյններն ու խնդակցութիւնները փոխանցելէ ետք, ամփոփ կերպով տեղեկութիւններ տուաւ վարժարանի գործունէութեան մասին, մանրամասնութիւններ փոխանցեց վարժարանին պատկանող կալուածներու շինարարական աշխատանքներու զարգացումներու մասին։ Հակիրճ տեղեկութիւններով անդրադարձաւ նաեւ քոյր Մխիթարեան վարժարանի «Պոմոնթի Ս. Ղազար հայ կաթողիկէ» նախակրթարանի կացութեան։ Այս ուրախ տօնի առիթով Հայր Յակովբոս առ ի գնահատանք Մ. Ս. Մ.-Թ ի Առենապետ Եդուարդ Պալեանին նուիրեց արծաթեայ պնակ մը։

Գաղութի ապագայ խոստացող երիտասարդուհիներէն Ռուբինա Քէօշկէրեան յայտնութիւն մը եղաւ, նախ մեկնաբանելով Գ. Էմինի բառերուն վրայ, Ա. Հէքիմեանի կողմէ յօրինուած «Կռունկ բարով դառնաս» երգը, ապա Թոմասօ Ճիովաննի Ալպինոնի «Ատաճիօ» կտորը։

Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանի 1955ի շրջանաւարտներէն Ալպէր Մարտիկեան, որ յատկապէս այս օրուայ համար Ֆրանսայէն ժամանած էր, յանուն վարժարանի սաներուն իր սրտի խօսքը փոխանցեց։

Կարօ Գավուքեան, որ իր ներդրումը բեռած է Մխիթարեան Սանուց Միութեան կազմաւորման եւ աշխատանքներուն, իբր գնահատանք միութեան անդամներէն Արամ Իշնարի ձեռամբ ստացաւ յուշանուէր մը։ Մ.Ս.Մ.-Թ Անունով Հայր Յակովբոս Ծ. Վարդապետին նուիրուեցաւ միութեան խորհրդանշանը ներկայացնող ոսկեայ լամբակի ասեղ մը, իսկ Հերա Գավուքեանին գեղեցիկ ծաղկեփունջ մը։ Մինչ այդ Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանի յաջող սանուհիներէն Թէնի Տէմիրէրին յատկացուեցաւ տարեթուակ։

Մ. Ս. Մ.-Թորոնթոյի վարչութեան անդամներէն Եսայի Սարգիսեան իր սրտի խօսքին մէջ ուրախութեամբ յայտարարեց, թէ Կիրակի օր Վենետիկ Սուրբ Ղազար Մայրավանքին մէջ կուսակրօն քահանայ պիտի ձեռնադրուէին Հայաստանցի երկու սարկաւագներ։

Այնուհետեւ միութեան վեց ամեայ տարեդարձի կարկանդակի հատումը կատարուեցաւ վարժարանի նախկին արժանաւոր սաներէն Պերճ Արազի եւ Յովհաննէս Եըլանճեանի կողմէ, որոնք յատկապէս եկած էին այս երեկոյթի համար Նիւ Ճըրզիյէն։

Երաժշտական բաժինը շարունակուեցաւ Լին Անոյշ Իշնարով, ան նախ մեկնաբանեց երաժ. Խաչատուր Աւետիսեանի «Որտեղ գտնեմ քեզ», ապա Գարլոս Կարտելի «Բոր ունա գապեսա» կտորները, դաշնակի ընկերակցութեամբ՝ Մայքլ Պէրքովսքիի։

Մեր արժանաւոր երիտասարդուհիներէն Ալէքսանտրա Պալեան երաժ. Կոմիտաս Վարդապետի «Ռնապի Մարալի» եւ Առնօ Պապաճանեանի «Էքսփրոմթ» կտորները խիստ յաջող կերպով մեկնաբանեց դաշնակի վրայ։

Լին Անոյշ Իշնար եւ Ռուբինա Քէօշկերեան դաշնակի ընկերակցութեամբ Ալէքսանտրա Պալեանի քառաձայն մշակում Զարեհ Վրդ. Ազնաւուրեանի, խօսք Նահապետ Ռուսինեանի «Կիլիկիա» ապա վերջին կտոր երաժ. Գուրգէն Ալէմշահի, խօսք Հ. Վահան Վրդ. Յովհաննէսեանի «Հայաստան» կտորները մեկնաբանեցին ու արժանացան ներկաներուն բուռն ծափահարութիւններուն, երեք երիտասարդուհիներ ստացան գեղեցիկ ծաղկեփունջեր։

Աւարտին Առենապետ Պրն. Պալեան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր մասնակից արուեստագէտներուն եւ ներկաներուն։ Ան յայտարարեց թէ յաջորդ տարի պիտի յիշատակուի «Մուրատ Ռաֆայէլեան» վարժարանը որ ներկաներուն կողմէ մեծ ուրախութեամբ դիմաւորուեցաւ։

ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ

24 Մայիս 2015 Կիրակի առաւօտ Թորոնթոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագը մատուցանեց եւ իր պատգամը փոխանցեց Պոլսոյ Մխիթարեան վարժարանի միաբաններէն Գերյ. Հայր Յակովբոս Ծ. Վրդ. Զօփուրեան, իր քով առընթերակայ ունենալով եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ Գերյ. Հայր Եղիա Ծ. Վրդ. Քիրէջեանը։

Ս. Սեղանին սպասարկեցին գեղաձայն սարկաւագ ուղպիրներ, իսկ երգեցողութիւնները կատարուեցան երկսեռ երգչախումբի կողմէ խմբավարութեամբ՝ Եսայի Սարգիսեանի։

Հոգեգալստեան տօնի առիթով Հայր Յակովբոս աւուր պատշաճի իր պատգամը փոխանցեց, ապա տեղի ունեցաւ մասնաւոր Հոգեհանգստեան Պաշտօն ի յիշատակ անդարձ բաժնուող միաբաններու, տնօրէններու, ուսուցիչներու եւ սաներու հոգիներուն ի հանգիստ։

Յաւարտ Ս. Պատարագի եկեղեցւոյ ներքնատարահին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն, Հայր Յակովբոս առիթը ունեցաւ սաներու եւ համակիրներու հետ մօտէն զրուցելու եւ նկարուելու։

Կարկանդակի հատում։ – Ձախէն աջ՝ Եդուարդ Պալեան, Պերճ Արազ եւ Յովհաննէս Եըլանճեան։

ՍՐՏԻՆ ՁԱՅՆԸ

Գրեց՝ ՓԻԷՌ ՏԸ ՔՈՒԼՎԷՆ
Թարգմանեց Յ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

– Պարոն տը Քրոատիէօ, ես կը զարմանամ որ չէք վախցած ամերիկուհիի մը հետ ամուսնանալ, ըսաւ Աննին որ կ՚ուզէր մէկէկ մը իր պարտութեան վրէժը լուծել։

– Պատճառն այն է որ բնութեամբ քաջ եմ ես, օրիորդ եւ ինքզինքս զօրաւոր կը զգայի թէ իմ կնոջս կողմէ միշտ յարգանք եւ հնազանդութիւն պիտի տեսնէի, ով որ ալ ըլլար անիկա։

– Մ, խեղճ Ամերիկուհիներ, եթէ գիտնային թէ ինչ կը սպասէ իրենց Եւրոպայի մէջ, ըսաւ Քլարան կատակասէր շեշտով մը։

– Եթէ գիտնային, ամէնքն ալ հոս պիտի գային, ըսաւ պարոնը արագօրէն. յետոյ նշմարելով ծծուն թուղթերն ու սկսած նամակները ըսաւ. ա՛, ձեր թղթակցութիւնները կը գրէիք, վստահ եմ որ երկկուան պարահանդէսի մասին սիրուն նկարագրութիւններ գրած էք։ Հարիւր տարի վերջ, Միացեալ Նահանգներու մէջ, Եւրոպայի մասին հետաքրքրական փաստաթուղթեր պիտի գտնուին եւ թանկարժէք դարձած թղթակցութիւններ։

– Յուսանք որ մերիններն ալ անոնց կարգին պիտի դասուին, ըսաւ Աննի։

Երկու երիտասարդները ոտքի ելան եւ հրաժեշտ առին։ Մինչ Տիկին տը Քրոատիէօն վերարկուն կը հագնէր, Օր. Վիլլառ ըսաւ պարոնին.

– Ուրեմն, այդ երիվարին գնումը ձեզի կը վստահիմ։

– Շատ լաւ, վաղը չէ միւս օր ձեր տրամադրութեան տակ պիտի գտնէք, եւ պիտի սկսինք մեր առաւօտեան պտոյտներուն։

– Ուրախ եմ, մարգանքի եւ բաց օդի պէտք ունիմ։

Մեկնելու պահուն, մարքիզը աղջկան աչքերուն մէջ նայելով ըսաւ.

– Ոխ չէք պահեր չէ՞ եւ առաջին անգամ ըլլալով ձեռքը անոր երկարեց։

Աննի նմանապէս իր ձեռքը անոր տալով, ըսաւ զուարթ ժպիտով մը.

– Ոչ մէկ ոխ։

Հիւրերը մեկնելէն վերջ, Տիկին Վիլլառն ու երկու աղջիկները շարունակեցին իրենց նամակները, սակայն Աննիին միտքը վրան չէր։

(Շար. 58)

ԽԱՉ – ԲԱՌ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					■				■	
3				■						■
4			■				■			
5						■				
6					■				■	
7		■					■			
8				■						
9		■								
10						■				

ՁԱԽԷՆ ԱՋ

1-Գեղեցիկ լուսեղէն երեւոյթ՝ որ երբեմն կը նկատուի Հիւսիսային բեւեռին կողմէն բազմատեսակ ձեւերով ու գոյներով եւ կը տարածուի շատ հեռուները 2-մանրել, փշրել 3-աչքի վերի եւ վարի մկանային արտաքին մասերը, որոնք աչքը վտանգներէ կը պահպանեն 3-սննդարար նիւթ մը – գերեզման 4-երկիւղ, սարսափ – արմատ «մաշիլ» բայի – թել մանելու գործիք 5-աշխատանքի ընդմիջում, հանգիստ – անասուն մը 6-կոհակ – փքին, սլաք 7-հոս – ցուցական մը 8-ճարպային նիւթ մը – հոսող, շարժուն 9-նախ – հայոց թագաւոր ... Գեղեցիկ 10-ջուրին մէջ յառաջանալ – մխրճուիլ, թաղուիլ։

ՎԵՐԷՆ ՎԱՐ

1-Փոխադարձել 2-իւղ հալեցնելու աման, տապակ 3-թանկարժէք քար մը – մեռելաթաղ 4-թել մանելու եւ ոլորելու գործիք – տուրք – տարի մը հնչումը 5-կարգ – սեղանի պիտոյքներէն 6-յառած աչքով նայիլ – մրափ 7-որովայն – իգական անուն 8-անիրաւ, չար – միշտ, շարունակ 9-լուսատու ճարպային նիւթ մը – թրքական արական անուն 10-նոյն տառերը –արիանալ։

ՆԱԽԿԻՆԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Մ	Ի	Զ	Ն	Ա	Ճ	Խ	Ա	Ր	Հ
Ա	Ս	Ռ	Ն	■	Քա	Ն	■	Օ	
Տ	Ա	Ր	■	Ճ	Ե	Ր	Ա	Մ	■
Ա	Հ	■	Հ	Ո	Ղ	■	Ս	Է	Գ
Ղ	Ա	Զ	Ա	Ր	■	Ռ	Ռ	Ն	Գ
Ա	Կ	Ա	Տ	■	Զ	Ի	Ն	■	Ռ
Տ	■	Ր	Ռ	Լ	Է	Թ	■	Զ	Ա
Ռ	Լ	Մ	■	Մ	Ն	Ա	Յ	Ռ	Կ
Ն	■	Ի	Ր	Ա	Քա	■	Ա	Ա	Ա
Կ	Ո	Կ	Է	Ն	■	Ն	Ն	Ն	Ն

Հայ Եկեղեցւոյ Լուսապսակ Սուրբեր

ՎԱՀԱՆ ԳՈՂԹՆԱՑԻ՝ ՔԱՋ ՆԱՀԱՏԱԿ

Գրեց՝ ԿՈՐԻՒՆ ԱՐՔ. ՊԱՊԵԱՆ

Քննելով իր անցեալն ու ներկան, անդրադարձաւ իր կամքէն անկախ կատարուած ողբերգութեան. դառնօրէն ափսոսաց փոքր հասակէն իր հայրենիքէն բռնի հեռացուած ու կրօնափոխ դարձած ըլլալուն համար: Ուստի, ապաշխարելով ու զղջումի դառն արցունքներ թափելով, ցանկաց վերադառնալ իր հայրենի տան ժառանգութեան: Այնուհետեւ աղօթքով ու պահեցողութեամբ իր անձը պատրաստեց ու նուիրեց ճշմարիտ աստուածապաշտութեան. գիտակցելով հանդերձ նման որոշումով ապագային իրեն սպասող վտանգներու գոյութեան, իր ամբողջ էութեամբ փարեցաւ իր հայրերու պաշտած քրիստոնէական սուրբ կրօնին:

Իր ընտանեկան պարագաները՝ տեսնելով անոր ներաշխարհին մէջ տեղի ունեցած այս պայծառակերպութիւնը ու հոգւոյն քրիստոնէական շնորհներով ու առաքինութիւններով լեցուիլը, այլ խօսքով ամբողջ էութեամբ դէպի հայութիւն վերադարձը, եւ որպէսզի անոր Գողթնի մէջ մնալը աւելի հաստատուն դառնայ ու Գողթնի տանտէրութիւնը եւս հայածին ժառանգորդ ունենայ, ստիպեցին անոր ամուսնանալ Սիւնեաց նախարարական տոհմէն Բաբգէն իշխանի աղջկան հետ:

Այնքան ժամանակ որ Յովհաննէս Օձնեցի Հայոց Կաթողիկոսը կենդանի էր, Օմար Ամիրայապետի մահուընէ ետք, աւելի քան տասը տարի Վահան ապրեցաւ խաղաղ ու երջանիկ իր հայրենի տան մէջ, օրէ օր աւելի ամրապնդուելով իր քրիստոնէական հաւատքին ու հայկականութեան մէջ:

Տարիներ անցան, ժամանակներն ու պայմանները կրկին փոխուեցան ու Վահանի մտավախութիւնները իրականութիւն դարձան: Խալամութենէն քրիստոնէութեան դարձի լուրը, ինչպէս նաեւ Դամասկոս վերադառնալու փոխարէն իր հայրենի իշխանութեան մէջ հաստատուած ըլլալու պարագան՝ որպէս գանգատ հասած էր նոր Ամիրայապետին՝ Հէշամի ականջին: Իր վկայաբանութեան մէջ կը պակսին մանրամասնութիւններ, թէ ինչպէ՞ս եւ ուրկէ՞ ան իմացած էր այդ մասին: Յամենայն դէպս, մտածելով որ նոր Ամիրայապետը կրնայ զինք ձերբակալել եւ բռնադատել վերադառնալու իսլամական կրօնին, առանց ոեւէ մէկուն տեղեակ պահելու իր կեանքին սպառնացող նոր վտանգին մասին, իր հետ առնելով կինն ու քսան ձիաւորներ ու բաւական դրամ, կը ձգէ հայրենի գաւառը եւ կ'ուղղուի դէպի Բիւզանդական Հայաստանի սահմանը: Ճամբան երբ կը հասնին Վայոց Ձոր, իր կինը թախանձագին կը խնդրէ իմանալ թէ ո՞ւր կ'երթան եւ ինչո՞ւ: Երբ ամուսինը պարտաւորուած կը բացայայտէ իր մտահոգութիւններն ու մտադրութիւնը, ան անմիջապէս լուր կու տայ իր եղբայրներուն, որոնք շուտով կու գան Սիւնիքէն եւ կը պարտադրեն Վահանին չերթալ օտար աշխարհ, այլ ապաստանիլ ու պաշտպանուիլ իրենց մօտ:

Պարտաւորուած կ'ընդունի անոնց առաջարկը ու ժամանակ մը գաղտնի ու փախստական վիճակի մէջ կը մնայ Սիւնիք, որմէ ետք կինը ձգելով ընտանիքին մօտ, մի քանի զինուորներով կը մեկնի Վրաստան, յուսալով օգնութիւն ստանալ իր նախարարազուն ազգականներէն. իր ակնկալածը չգտնելով այնտեղ, յուսախաբ կը վերադառնայ Հայաստան եւ կ'ապաստանի Արագածոտն գաւառի Յովհաննավանքին մէջ:

Հիմա արդէն Վահանի փախուստը Գողթնէն յայտնի եղած էր Հայաստանի արաբ Ոստիկանին, որուն գործակալները ամէն տեղ կը փնտռէին ու կը հետապնդէին զինք: Իր դրամները արդէն սպառելով, իրեն ընկերակցողները մէկ առ մէկ կը ձգեն զինք եւ կը հեռանան իրմէ: Միակ անձը, որ երկար ժամանակ հաւատարիմ մնացած էր իրեն, ան նաեւ յետագային կը փոխուի եւ Վահանին՝ իր թշնամիներուն մատնելու սպառնալիքով իրմէ կը պահանջէ երիվարն ու սուրը: Վահան իր ձին ու սուրը յանձնելով կը մնայ անզէն ու մենակ, զինուած միայն հաւատքի ու վճռակամութեան այն զէնքերով, որոնց դէմ ոչ մէկ ոյժ կրնայ պայքարիլ:

Իր շրջապատի մարդոցմէ յոյսը կտրած, իր ընելիքը որոշելու համար՝ ծպտուած ադքատի տեսքով կ'երթայ Վաղարշապատ եւ այնտեղ՝ Սբ. Էջմիածնի մէջ, գաղտնի կը ներկայանայ օրուայ Կաթողիկոս՝ Դաւիթ Արամոնեցի Հայրապետին: Կաթողիկոսին կը յայտնէ իր ինքնութիւնը եւ մինչեւ վերջ հաստատ մնալու որոշումը իր քրիստոնէական հաւատքին վրայ. սակայն եկեղեցւոյ պետէն ոչ մէկ օգնութիւն կամ պաշտպանութիւն կը գտնէ, միայն խիստ հրահանգ մը՝ մեկնելու անապատ տեղ մը, որպէսզի իր պատճառով ուրիշներուն որեւէ վնաս չհասնի: Նոյնպէս օրուայ զինուորական բարձրագոյն պաշտօնը ունեցող հայ Պատրիկ Աշոտի իր կատարած դիմումը որեւէ դրական արդիւնք չի տար: Բացայայտ էր, թէ ո՛չ ոք կ'ուզէր Ամիրայապետի աչքին «հաւատուրացութեան» յանցանքի մէջ գտնուող Վահանին պաշտպանութիւն ընծայելով իր անձը կամ շրջապատի մարդոց կեանքը վտանգել:

734 տարուայ ձմեռը Յովհաննավանքի մէջ անցընելէ ետք, երբ գարունը կը բացուի ճամբայ կ'ելլէ երթալու որեւէ անծանօթ վանք մը. ճամբան պատահմամբ կը հանդիպի գրատով մարդու մը, որմէ կը խնդրէ զինք տանիլ հեռաւոր մենաստան մը. անծանօթ մարդը իր գրատի վարձքը կը պահանջէ: Վահան մատնուած ըլլալով կատարեալ ադքատութեան, չունենալով իր հետ որեւէ դրամ, անոր կու տայ իր վերջին սեփականութիւնը եղող իշխանական ոսկեայ կնիք մատանին: Այս կերպով կը հասնի Շիրակ գաւառի մենաստաններէն Խծկոնից Վանքը, ուր կը մնայ վեց ամիս եւ կ'ապրի կատարեալ ճգնողական վարքով. սակայն այստեղ ալ իր ով ըլլալը դժբախտաբար երկար ժամանակ ծածուկ չի մնար եւ գաւառի իշխանին տիկնոջ հրահանգով կը հեռացուի այնտեղէն, որպէսզի անոր ներկայութեան պատճառով տեղի կրօնաւորներուն որեւէ վնաս չհասնի: Այստեղէն կը մեկնի Նիգ գաւառի մէջ գտնուող Թեղենեաց մենաստանը, որ սակաւաթիւ վանականներ ունեցող ու անյայտ վանքերէն մէկն էր, ուր ամբողջ մէկ տարի կ'ապրի, մէկ հագուստով ու բոկոտն, ճգնողական ամենախիստ կեանքով: Հոս եւ հնազանդ իր ուսուցիչ հայրերուն, ան կը սերտէ Հին ու Նոր Կտակարանները եւ կը խորհրդածէ Աստուծոյ պատուիրաններուն եւ իր փրկութեան մասին:

*Արհամարհելով բոլոր տեսակի մարմնական հաճոյքները, օրէ օր աւելի կը զօրանայ աստուածային սիրոյ եւ նուիրումի մէջ ու կը ցանկայ արեան մկրտութեամբ հասնիլ Քրիստոսի ճշմարիտ վկայութեան: Յաճախ կրկնելով Սաղմոսի բառերը կ'ըսէր. «**Ինչպէս խիստ ծարաւած եղջերուն կը փափաքի հասնիլ ջուրի ակին, այնպէս ալ իմ անձս կը փափաքի հասնիլ քեզ, ո՛վ Տէր**»:*

Այստեղ իր առանձնութեան մէջ ամիթը կ'ուսնայ երկար մտածելու եւ խոկալու իր ներկայի անել կացութեան եւ ապագայի անորոշ վիճակի մասին: Ահա արդէն տարիներ էր, որ ձգած տուն եւ ընտանիք, լքած հայրենի ժառանգութիւն եւ իշխանութիւն, դարձած էր թախառական ու անդաստական, զինք որսալ ցանկացողներու նետէն փախչող հալածական եղնիկի նման, ինկած էր լեռ ու ձոր:

***Երկնքի թռչունները իրենց ճագերուն համար բոյն ունէին. վայրի գազանները՝ որջ. իսկ ինք՝ Խոսրով Գողթնեաց նախարարի զաւակ, Վահան Տանուտէր Գողթան գաւառի, իր սեփական հայրենիքին մէջ իր գլուխը բարձին դնելու ապահով երդիք մը չունէր**: Մ'թէ մինչեւ ե՞րբ կարելի էր վանքերու եւ մենաստաններու մէջ թաքնուած, նաեւ ուրիշներուն կեանքը վտանգելով հեռու մնալ թշնամիին լարած որոգայթներէն:*

Այժմ որ ինք յանգիտութենէ ի գիտութիւն, ի խաւարէ ի լոյս եւ յօտարութենէ հարազատ յարկ էր վերադարձած ու վերագտած՝ իր ինքնութիւնը, միթէ կրնա՞ր վերադառնալ Դամասկոս ու մտնել անոնց ծառայութեան մէջ, որոնք իր հօր ու հայրենիքի դահիճները հանդիսացած էին:

Ոչ մէկ գնով: Ուստի, մի անգամ ընդմիշտ պէտք էր վճռահատուէր իր խնդիրը. պէտք էր ելք մը գտնել դուրս գալու համար այս անելուն անկարելի կացութենէն: Ահա այստեղ՝ Թեղենեաց վանքին մէջ Վահան որոշեց քաջաբար երթալ Դամասկոս. այնտեղ անձամբ ներկայանալ Ամիրայապետին: Բնականօրէն ինք տեղեակ էր իրեն սպասող մահուան վտանգին, սակայն միաժամանակ կը մտածէր, որ իր դատը արդար է եւ ինք անձամբ կրնար զայն պաշտպանել Ամիրայապետին առջեւ, պատճառաբանելով որ ինք հայ քրիստոնեայ ծնած էր եւ երբեք ալ իսլամութիւնը գիտակցաբար եւ կամովին չէ որ ընդունած էր, այլ որպէս անգիտակից մանուկ մը զինք իսլամացուցած էին: Այժմ գիտնալով ճշմարտութիւնը վերադարձած էր իր իսկական կրօնքին: Ուստի Ամիրայապետը պէտք էր թոյլ տար իրեն՝ համարձակօրէն պաշտելու իր քրիստոնէական հաւատքը. այլապէս ինք պատրաստ էր ընդունելու նահատակութիւնը իր քրիստոնէական հաւատքին համար:

Այս համոզումով հրաժեշտ առաւ իր ճգնաւոր եղբայրներէն եւ խնդրեց, որ աղօթեն իրեն համար: Ձգելով Թեղենեաց վանքը նախ վերադարձաւ Յովհաննավանք, ուր մնաց 735 736 տարուայ ձմեռը: Իր մտադրութեան տեղեակ դարձած վանքի եղբայրներէն ոմանք նախդգալով վտանգը, փորձեցին համոզել զինք, որպէսզի ետ կենար այդ որոշումէն. սակայն Վահան հաստատ էր իր որոշումին վրայ: Ուստի վանքի առաջնորդ՝ Յովհաննէս Վարդապետը տեսնելով անոր վճռակամութիւնը պարտաւորուած հոգաց իր երկար ճամբորդութեան համար անհրաժեշտ միջոցները, ինչպէս գրատ, վերարկու, դրամ եւայլն: Միաժամանակ կարգադրեց որ միաբանութեան ամենէն երիտասարդ եղբայրներէն մէկը ընկերանար անոր «ի սպասաւորութիւն»:

736 տարուայ Սեպտ. 16ին «Ի Տօնի Սբ. Խաչի» կը տեսնենք, որ Վահան Սբ. Հաղորդութիւն կը ստանայ Սիւնեաց Գեղարքունիք գաւառի Մաքենոցաց Վանքին մէջ, ուր եկած էր հաւանաբար վերջին անգամ իր կինն ու հարազատները տեսնելու եւ անոնց յայտնելու իր ծրագրած ճամբորդութեան մասին: Նոյն վանքին առաջնորդ Սողոմոն Վարդապետէն եւս ստանալով քաջալերական խրատներ, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Բզնունեաց գաւառ եւ կը հասնի Երաշխաւոր կոչուած վանքը, որ կը գտնուէր Սիփան լերան ստորոտը, Արծկէ գիւղին մօտ:

Այստեղ Վահան մեծ սիրով կ'ընդունուի Վանքի առաջնորդ՝ Արտաւազդ Վարդապետի եւ միաբաններուն կողմէ: Անոնք հարցափորձով կը տեղեկանան թէ անցնող չորս տարիներու ընթացքին ինչպիսի փորձանքներու հանդիպած է. իսկ այժմ իր հայածանքներու այս հինգերորդ տարին, կ'երթայ անձամբ ներկայանալու Ամիրայապետին, կարծէք գիտակցօրէն ընդունելու մարտիրոսութիւնը: Երեք օր կը հիւրասիրեն զինք եւ ապա աղօթքներով ու արցունքներով ճամբու կը դնեն Վահանը՝ իրեն տալով վանքի եղբայրներէն մէկը, սպասարկութեան համար:

Հայաստանի սահմաններէն դուրս գալէ ետք՝ իր վկայաբանութեան մէջ այլեւս չեն յիշուիր իր անցած քաղաքներու տեղանունները, Ուրֆայէն՝ պատմական Եդեսիայէն դատ, ուր կ'օթեւանին երկրպագելու Քրիստոսի պատկերին՝ դրոշմուած սուրբ դաստառակի վրայ: Շարունակելով իր ճամբան սաղմոսներով ու աղօթքներով, իրեն ընկերացող եղբայրներուն հետ վերջապէս կը հասնի Հալէպի մօտ, Համայի եւ Հոմսի միջեւ գտնուող Ռուծափ (այժմ Ռուզաֆա կոչուող քաղաքը), ուր պատահաբար կը գտնուէր Հէշամ Ամիրայապետը:

Վահան նախ իր հետ եղող կրօնաւորներն ու սպասաւորները կ'արձակէ, որպէսզի անոնք իր պատճառով չձերբակալուին: Այնուհետեւ անձամբ ներկայանալով Արքունի դուռը կը յայտնէ պաշտօնեաներուն իր ո՞վ ըլլալը եւ Արքունիք գալու նպատակը: Անոնցմէ ոմանք յիշելով երիտասարդ ու գեղեցիկ արքունի դիւանագիր Վահապը, կը զարմանան տեսնելով անոր խեղճ ու ողորմելի վիճակը: Ան թախանձագին կը դիմէ նախ դպիրներու պետին (որ իր ուսուցիչը եղած էր), եւ ապա պետական բարձրագոյն պաշտօններ վարող այլ իշխաններու, որպէսզի իր գալստեան ու նպատակին մասին տեղեակ պահեն Ամիրայապետը: Սակայն կարծէք բոլորն ալ նախդգալով անոր սպասող տխուր վախճանը, մերթ քաղցր ու մերթ խիստ խօսքերով կը փորձեն հեռացնել անկէ փորձութեան բաժակը: Կը թելադրեն վերադառնալ իր նախկին պալատական հեշտ կեանքին ու փառաւորութեան եւ իր անձը ի զուր չմատնել վտանգներու:

Երբ իր ներկայացուցած բերանացի խնդրանքները կը մնան ապարդիւն, իր ըսելիքները գրաւոր կերպով կը ներկայացնէ Ամիրայապետին, որ ընթերցելով Վահանի կողմէ գեղեցիկ ձեռագրով ու բովանդակութեամբ գրուած նամակը մեծապէս տպաւորուած կը հրամայէ անոր ներկայանալ ատեան:

Այստեղ չենք ուզեր Ամիրայապետի կողմէ կատարուած հարցաքննութեան եւ Վահանի տուած համարձակ պատասխաններուն մանրամասնութեանց մէջ մտնել. միայն համառօտ կերպով ըսենք, որ Հէշամ նախ հաճելի լեզուով, ապա սպառնական ոճով եւ վերջաւորութեան գանձ ու հարստութիւն, փառք ու պատիւ, մինչեւ իսկ Գողթան գաւառի իշխանութիւնը խոստանալով փորձեց համոզել Վահանը վերադառնալու իսլամութեան: Երբ Վահան մերժեց իրեն կատարուած ամէն ձեւի նիւթական հրապուրիչ խոստումները եւ այդ բոլորին փոխարէն պահանջեց իրեն տալ միայն ազատութիւնը քրիստոնեայ մնալու եւ համարձակ կերպով պաշտելու իր հայրերուն Աստուածը, Ամիրայապետը զայրացած հրամայեց զինք տանիլ բանտ ու չարչարել: Սակայն աւելի ստոյգ եւ մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալու համար Վահանի անձին ու անցեալին մասին, ան արագընթաց պատուիրակներ ուղարկեց Մրուան Ոստիկանին, որ մօտէն ծանօթ էր Վահանի ծագման ու դարձի պատմութեան:

Մինչ այդ Հէշամ իսլամական կրօնի մասնագէտ իր մարդոց յաճախ բանտ կ'ուղարկէր, որպէսզի տրամաբանութեամբ յաղթելով Վահանին կարենային զինք վերադարձնել Իսլամութեան: Անոնք իրենց բանավէճերուն մէջ պարտուելով ամօթահար կը վերադառնային Ամիրայապետին մօտ, խոստովանելով իրենց անզօրութիւնը Վահանի սուրի նման հատու խօսքերուն առջեւ:

*Մինչ այդ Վահան արդէն զգացած էր, թէ ոչ թէ միայն ազատ ու համարձակ կերպով քրիստոնէական կրօնին հետեւելու իրաւունքը պիտի չտրուէր իրեն, այլ որպէս Իսլամութենէն ետ դարձած «հաւատուրաց» իրեն կը սպասէր ծանրագոյն պատիժը: Ուստի, բանտին մէջ, ութը օր գիշեր ու ցերեկ առանց կարեւորութիւն տալու մարմնական կարիքներուն, «**անքուն աչքերով եւ աննինջ արտեւանօք**», ճգնութեամբ եւ աղօթքով, Սբ. Հոգիի զօրութեամբ կը պատրաստուէր իր անձը մարտիրոսութեան Քրիստոսի խաչակից դառնալու պատիւին:*

Վերջապէս արագընթաց պատուիրակները վերադարձան Միջագետքէն՝ տեսակցելէ ետք Մրուան Ոստիկանին հետ, որ պատկան խնդիրներուն քաջատեղեակ անձեր գտնելով ուղարկած էր պատուիրակներուն հետ Արքունիք, ուր անոնք զեկուցեցին Ամիրայապետին, թէ Վահան նախարարական տոհմէն, ճշմարտախօս եւ խմաստուն անձնաւորութիւն մըն էր եւ ոչ թէ պակասամիտ կամ հիւանդագին նկարագրի տէր անձ: Ուստի պէտք էր հաւատք ընծայել անոր ըսածներուն:

*Հէշամ հրամայեց անմիջապէս կրկին ատեան բերել Վահանը, ստուգելու համար արդեօք ան իր միտքը փոխա՞ծ էր, թէ ոչ: «**Ի նոյն յամառութեան կա՞ս պնդութեամբ**» հարցումին, Վահանի պատասխանը կ'ըլլայ, «**ճշմարտութիւնը մէկ է եւ կարելի չէ ճշմարտութեան դէմ որեւէ սուտ խօսք ըսել, ինչպէս կարելի չէ լոյսին խաւար, խաւարին լոյս ըսել, բայց դուն ըրէ ինչ որ քու կամքդ է**»:*

*Ամիրայապետը ճարահատեալ կը յայտարարէ այսպէս: Քու խնդիրդ մեր կողմէ մանրամասն քննութեան ենթարկուած է եւ քու խօսքերուդ եւ վարմունքիդ մէջ ո՛չ մէկ սուտ կամ խաբէութիւն կայ. սակայն որովհետեւ դուն մեր կրօնքը հրապարակաւ անարգեցիր եւ քու այս յանդուգն վարմունքդ կրնայ ուրիշներուն մօտ վատ օրինակ հանդիսանալ, ուստի կարելի չէ քեզի ներել...: Ամիրայապետին շուրջ գտնուող խորհրդականները արդէն բարձրաձայն կ'ադաղակէին եւ անոր մահուան վճիռը կը պահանջէին: «**Եւ շրջեաց զգոյն երեսացն Ամիրայապետին եւ հրամայեաց հանել զնա արտաքս եւ սպանանել**»:*

Սակայն դառնալով դահճապետին գաղտնի յանձնարարեց անոր վերջին փորձ մը ընել փրկելու անոր կեանքը հետեւեալ կերպով: Անմիջապէս չգլխատել զինք. նախ թեթեւ սուրի հարուածով մը վիրաւորել, արիւնել զինք. եթէ վախնալով տկարանայ իր հաւատքին մէջ, չսպաննել այլապէս եթէ դարձի չգայ՝ գլխատել:

Մինչ Վահան ուրախութեամբ ընդունելով իր մահուան վճիռը, սաղմոսներ արտասանելով ու փառաբանելով զԱստուած, դահճապետին հետ կ'երթար դէպի կառափնարան, անոր կը հետեւէր տարբեր ազգերէն բաղկացած քրիստոնեայ բազմութիւն մը, որոնց մէջ էին անկասկած Հայաստանէն Վահանին ընկերացած հայ կրօնաւորները: Հասնելով մահապարտներու վայրը, մինչ Վահան ձեռքերը երկինք բարձրացուցած գոհաբանական աղօթքներ կ'ըսէր, դահճապետին վերջին փորձերը խնայելու անոր կեանքը՝ մնացին անօգուտ. ուստի գործադրելով Ամիրայապետի հրամանը, պարտաւորուած գլխատեց զինք: Վահանի նահատակութիւնը կատարուեցաւ, Աւագ Երկուշաբթի առաւօտեան՝ 18 Մարտ 737 թուականին:

Անոր մասունքներուն տիրանալու համար, ներկայ յոյն, ասորի եւ նեստորական քրիստոնեաներու միջեւ վէճ ծագեցաւ: Նախ տարին ու ամփոփեցին անոր մարմինը Օտարաց Գերեզմանատան մէջ, քանի որ այնտեղ բնակուող հայեր չկային. սակայն վերջաւորութեան նոյն քաղաքին յոյն եպիսկոպոսը տէր դարձաւ անոր մարմնին. ապա բոլոր քրիստոնեաները հաւաքուելով կառուցեցին գեղեցիկ վկայարան մատուռ մը եւ զարդարեցին մեծազարդ սպասներով ու այնտեղ փոխադրեցին սուրբին աճիւնները, որուն միջոցաւ արդէն բժշկութեան հրաշքներ կը կատարուէին:

Վահանի նահատակութենէն եօթը տարիներ ետք Երաշխաւոր վանքի առաջնորդ Արտաւազդ Վարդապետ՝ նոյն վանքին մի քանի եղբայրներու ընկերակցութեամբ, ուխտի գնաց Վահան Գողթնացիի գերեզմանը: Բզնունեաց աշխարհէն իջնելով Ասորիք (ներկայիս Սուրիա), հասաւ Կաղինիկոս քաղաքը. այնտեղէն մեծ ղգուշութեամբ գիշերով գնաց Ռուծափ եւ արշալոյսին այցելեց Վահանի նահատակութեան վայրն ու անոր նշխարներուն վրայ կառուցուած սրբարանը: Հանդիպելով զանազան բանատեղեակ անձերու, քաղեց արժանահաւատ տեղեկութիւններ եւ ձեռք բերաւ գրաւոր վկայութիւններ յունարէն լեզուով Վահանի նահատակութեան պարագաներուն մասին տեղւոյն յոյն եպիսկոպոսէն եւ այլ ականատեսներէն:

Ան՝ Յայտնութեան Տօնին, այսինքն՝ 6 Յունուար 745 թուականին վերադարձաւ իր վանքը եւ այնտեղ՝ նախօրօք ուղղակի Վահանէն իմացած մանրամասնութիւններուն հետ շարադրեց մեզի ծանօթ Վահան Գողթնացիի այս վկայաբանութիւնը, որպէս հոգիի պարտք այն քաջ նահատակին հանդէպ, որուն անձամբ ճանչնալու եւ երեք օր իր վանքին մէջ մեծարելու երջանկութիւնը ունեցած էր (տեսնել, Սոփերք Հայկականք, ԺԳ. Վենետիկ, 1854):

Մեր շարակնոցին մէջ Վահան Գողթնացի նահատակին նուիրուած՝ հինգ տուներէ բաղկացած, գեղեցիկ ոճով գրուած եւ ուսինքնող յուզականութեամբ թաթաւուն շարական մը ունինք, որ ըստ մեզի հասած բերանացի աւանդութեան, յօրինուած ու երգուած է Վահանի նահատակութեան առիթով իբրեւ եղերերգ, իր քրոջ կողմէ: Ստորեւ կու տանք այդ շարականին առաջին եւ վերջին տուները:

Զարմանալի է ինձ քան զերգս երաժշտականաց ձայնս՝ ողբոց քոց հնչմունք, ո՛վ երանելի Տէր Վահան՝ ընտրեալ Յաստուծոյ:

Որպէս զքաջ նահատակ պատրաստեալ ի պատերազմ, կատարեցիր զընթացս քո արիաբար յաղգացն հարաւայնոյ դասաւորեալ ընդ անմարմնականսն. ո՛վ երանելի Տէր Վահան, Գողթնեացն իշխեցող:

Աւելի քան երգերու եղանակները,
Զարմանալի են ինձի համար
Քու ողբերու հնչմունքները.
Ո՛վ երանելի Տէր Վահան,
Աստուծոյ կողմէ ընտրուած:

Քաջ նահատակի նման պատերազմի պատրաստուեցար,
Հարաւային ազգերու (ձեռամբ) քու (կեանքի)
ընթացքը արիաբար աւարտեցիր.
Անմարմնական հրեշտակներու շարքին
դասուեցար.
Ո՛վ երանելի Վահան Գողթնեաց իշխանաւոր:

(Շար. 2 եւ ՎԵՐՋ)

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

* Անօրէն մարդիկ քաղաքը կրակի տուին, իսկ խոհեմ մարդիկ մարեցին զայն:
* Զար ծնունդը ինքզինք արդար կը նկատէ եւ իր հոգւոյն աղտեղութիւնները չի մաքրեր:
* Ուղղամիտներու օրհնութեամբ քաղաքը կը յառաջդիմէ, մինչ ամբարիշտներուն խօսքով կը կործանի:
* Արդար մարդիկը միշտ իրաւունքը կը խորհին, մինչ ամբարիշտները՝ նենգութիւն:
* Արդարին համար ոչ մէկ անիրաւութիւն հաճելի է, մինչ ամբարիշտները անիրաւութեամբ պիտի լեցուին:

ԽԱՉՔԱՐԻ ԲԱՑՈՒՄ ՆԱՆՍԻԻ ՄԷՋ

Մայիս 16ի առաւօտեան, Ֆրանսայի արեւելեան շրջանի քաղաքներէն Նանսիի մէջ, ուր քանի մը տարիէ ի վեր սկսած է կազմաւորուիլ հայկական համայնք մը, տեղի ունեցաւ 1915ի 100ամեակին առթիւ՝ խաչքարի բացում, որ զետեղուած է քաղաքին Նոթր Տամ տը Լուռտ տաճարին առջեւ:

Արարողութեան ներկայ եղաւ հոծ բազմութիւն մը, որուն մէջ բազմաթիւ հոգեւորականներ, քրիստոնեայ համայնքներու ներկայացուցիչներ, ընտրեալներ, ինչպէս՝ Նահանգային խորհուրդի նախագահ Մաթիէօ Քլէյն, քաղաքապետի ներկայացուցիչ՝ Տիկին Լիւսիէն Ռեսերշէ: Մինչ հայ երախաներու խումբ մը հայկական աւանդական տարազներով կը գունաւորէր հանդիսութիւնը, ուրիշներ արտասանեցին հայերէն եւ ֆրանսերէն բանաստեղծութիւններ, որոնք կ'անդրադառնային հայ ազգի արիութեան եւ ողբերգութիւններուն: Ապա տեղի ունեցաւ քօղագերծումը. Ֆրանսայի Թեմի նախկին առաջնորդ Նորվան Արք. Զաքարեան աղօթեց եւ օրհնեց խաչքարը:

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ ԱՅՍ ՏԱՐԻ

Շար. Ա. էջէն

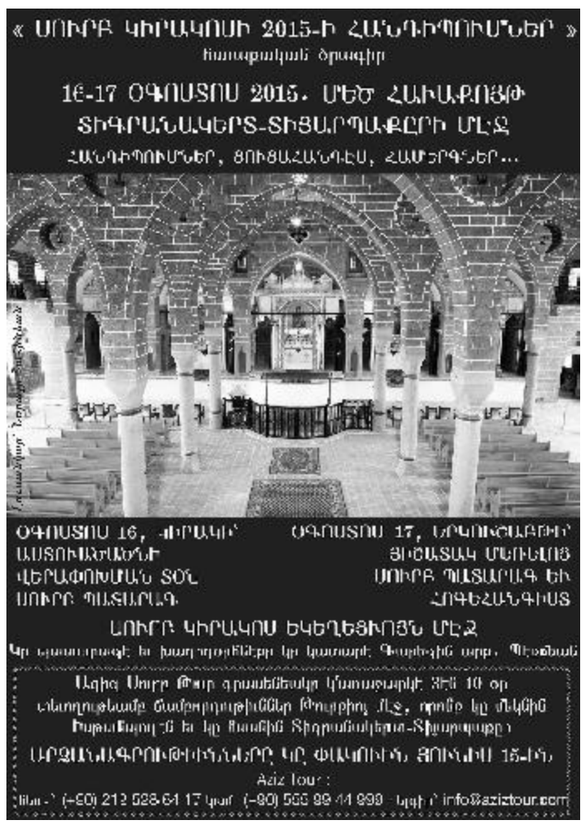

տեղեկութիւններ տուաւ ծրագրին մասին: Ուրեմն Ս. Աստուածածնի տօնակատարութիւնն ու խաղողի օրհնութիւնը այս տարի 16-17 Օգոստոս թուականներուն մեծահանդէս կերպով ու աշխարհի զանազան կողմերէն ժամանած ուխտաւորներու ներկայութեամբ պիտի կատարուի Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ մէջ:

Ձեռնարկին պիտի նախագահէ Գերմանիոյ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Գարեգին Արք. Պէքճեան: Ուխտագնացութեան որպէս խորհրդ ընտրուած է «Ս. Կիրակոս 2015-Դարձեալ» անունը: Ֆրանսայէն այս ծրագիրը կը կազմակերպեն մօտաւորապէս 10 հայ երիտասարդներ:

Տիգրանակերտի Քաղաքապետութիւնն ու Մարդու Իրաւանց Միութեան Տիգրանակերտի մասնաճիւղը կը զօրակցին այս ձեռնարկին: Կազմակերպիչներու գլխաւոր ցանկութիւնն է որ աշխարհի չորս ծագերէն՝ Հայաստանէն, Ամերիկայէն, Եւրոպական երկիրներէն, Լիբանանէն հայեր մասնակցութիւն բերեն այս ուխտագնացութեան, փաստելով որ անցեալի մէջ կառուցուած, իսկ ներկայիս բարեզարդուած եւ պաշտամունքի բացուած մեր այս եկեղեցին կը շարունակէ մնալ իր առաքելութեան մէջ:

Շուշան Քերովբեան յայտնեց մեզի թէ յառաջիկայ թուականներուն աւելի թափ պիտի տան իրենց աշխատանքին ու այս ուխտագնացութիւնը պիտի վերածեն նաեւ երաժշտական ու մշակութային փառատօնի մը:

Ղողբրի Մէջ Գործող Միութեան

Շար. Ա. էջէն

ան: Եթէ դուռը բացուի, ժողովուրդներն ալ աւելի կը մօտենան իրարու: Մաղթելի է որ Հայաստան ու Ատրպէյճան ժամ առաջ լուծեն Ղարապաղեան հարցը: Ժողովուրդները իրարու հետ թշնամութիւն չունին, պետութիւններն են որ կը շարժին իրենց շահերուն համաձայն:

Աքքուշ կրկնեց որ սահմանային նահանգները միջսահմանային առեւտուրէ ուրիշ ճար չունին: Ըստրը այն միակ նահանգն է որ երեք երկիրներու հետ դրացի է: Իրանի հետ ունեցած դուռը փակ է, Հայաստանի հետ ունեցած դուռն ալ փակ է: Միակ բաց դուռը Նախիջեւանի հետ է, բայց ան ալ այնքան անօգուտ է որ երանի թէ փակ ըլլար: Մենք կը հաւատանք որ Հայաստանի հետ մեր երկու դուռներն ալ պէտք է բացուին, որովհետեւ սահմանային քաղաքները պարտաւոր են թափ տալ սահմանային առեւտուրի, ըսաւ Աքքուշ:

Առաջին անգամ չէ որ Թուրքիոյ Արեւելեան Նահանգներէն կը բարձրանայ նմանօրինակ պահանջի մը ձայնը: Բայց Թուրքիոյ իշխանութիւնները ցարդ նկատի առած չեն այդ ձայները: Ըստրէն բարձրացող այս ձայնն ալ հաւանաբար պիտի մնայ անարձագանգ:

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ԻՐ

Շար. Ա. էջէն

կառավարման մարմիններու ընտրութենէն տարի մը վերջ արժեւորեց իր գործունէութիւնը, ներկայացուց այն տարողունակ ծառայութիւնները, որոնք կեանքի կոչուած էին անցեալ տարուայ ընթացքին, ինչպէս նաեւ պարզեց ապագայի ծրագիրներն ու նպատակները:

Մամլոյ ասուլիսի կարգախօսն էր «տեղական կառավարման առաքելութիւնը եւ Պէշիկթաշ՝ խելացի քաղաք 2019»:

Մամլոյ ասուլիսին մասնակիցներու թիւը շատ բարձր էր: Բացի տեղական կայաններէն, այս հանդիպումը կը հաղորդուէր նաեւ արտասահմանեան հեղինակաւոր կայաններու կողմէ: Քաղաքապետը իր ելոյթին մէջ չմոռցաւ նախկին քաղաքապետները, անցեալի ծրագիրները եւ զանոնք փոխեց տեսաերիզներու միջոցով: Բաւական հետաքրքրական եւ հաճելի պահեր ապրուեցան, երբ պաստառի վրայ ներկայացուեցան փողոցի մէջ հասարակ քաղաքացիներու հետ կատարուած զրոյցներն ու խօսակցութիւնները:

Մուրատ Հաղինէտար հաւասարակշռուած մօտեցումներով խօսեցաւ ապագայի իրագործումներու մասին: Որպէս յաջողած ծրագիրներ Մուրատ Հաղինէտար բաւ որ Պէշիկթաշի քաղաքապետութեան հովանիին տակ պիտի կառուցուի օփէրայի շէնք մը, քանի որ քաղաքապետութիւնը իր գլխաւոր նպատակներէն մէկը կը համարէ արուեստին ու արուեստագէտին ամէն տեսակէտով զօրակցելու գործը: Քաղաքապետութիւնը առաջնահերթութիւն կը նկատէ արուեստագէտներու կողմէ խօսքի ազատութեան իրաւունքի ապահովումը: «Պէշիկթաշին պիտի շահեցնենք օրինակելի օփէրայի շէնք մը», դիտել տուաւ քաղաքապետ Հաղինէտար:

Ան ասուլիսի ընթացքին բեմ հրաւիրեց նաեւ իր գործընկերները ու անոնք ծանօթացուց ներկաներուն:

Քաղաքապետը կարեւորութեամբ շեշտեց որ կը հաստատէ թէ կարելի է ծառայութիւն մատուցանել առանց տա կամ նա հաւաքականութեան օտարի պէս նայելու:

«Մենք մշակութային մայրաքաղաք կը նկատենք Խթանպուլը, բայց մեր նպատակն է որպէս քաղաքակրթութիւններու մայրաքաղաք տեսնել այս գեղեցիկ քաղաքը: Այս ուղղութեամբ առաջին քայլերը պիտի սկսինք Պէշիկթաշէն», եզրակացուց քաղաքապետը, իսկ յետոյ բաւական երկար բաժինով մը պատասխանեց հարցումներուն:

Ասուլիսի աւարտին քաղաքապետը ուրիշ լոգիի մէջ մէկտեղուեցաւ Ճէ-Հէ-Փէէն երեսփոխանական հայ թեկնածու Սէլինա Տոդանի հետ:

Շեշտենք որ այս առիթով բոլոր լրագրողներուն եւ ասուլիսի մասնակիցներուն բաժնուեցան Պէշիկթաշի մշակութային արժէքներու մասին պատմող մեծածաւալ գիրք մը, 2015-2019 թուականներուն նախատեսուած ծրագիրներու մասին մանրակերտներով գրքոյկ մը եւ անցեալ տարուայ գործունէութիւնները ամփոփող պրոմ մը, նօթատետրակ եւ տուփեր:

Վ. Ս.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՀԱՄԵՐԳ ՇԻՐԻՆՕՂԼՈՒ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Շար. Ա. էջէն

ընտիր կտորներէն, սկսելով Սպենդիարեանի «Այ վարդ»ով: Յայտագրին մէջ կան Եդուարդ Աբրահամեանէ, Պերճ Աֆրիկեանէ, Կոմիտասէ, Արմէն Տիգրանեանէ, Ճուլֆիտ Վէրտիէ, Կունոյէ, Մոցարթէ, Տիգրան Զուխաճեանէ, Արամ Խաչատրեանէ եւ այլ յօրինողներէ գործեր: Կան նաեւ նոփոլիթէն երգեր:

Մեր երաժշտասէրներուն համար բոլորովին ալ անծանօթ չեն երկու արուեստագէտները: Անոնք անցեալ եղանակին ալ քաղաքս եկած էին ու ելոյթ մը ունեցած էին նախ Էսսեան Սանուց Միութեան, ապա Օսման Գավալայի «Ճէզայիր» հանդիսարահին մէջ: Սարգիս Բաժբէուկ-Մելիքեան շատ ուժեղ պասպարիթոն մըն է որ ունի հմայիչ ու կատարողական բարձր կարողութեամբ օժտուած ձայն: Ան Սպենդիարեանի անուան Օփէրայի ու Պալէտի Ազգային Ակադեմական Թատրոնի մենակատար է եւ արդէն ունի իր յագեցած յայտագիրը, աշխատանք զոր ան մանաւոր կերպով յառաջ կը տանի դաշնակահարխմբավար Արա Պետրոսեանի հսկողութեան ներքեւ: Տակաւին այս ամսուան սկիզբը ան յաջող ելոյթ մը ունեցած էր Արաբական Էմիրութիւններու Տուպայ ու Ապուտապի քաղաքներուն մէջ, միշտ նշանաւոր երգիչ Աւագ Պետրոսեանի:

Ուրբաթ գիշերուան հաւաքոյթը, որուն մուտքը ազատ է մեր ժողովուրդին համար, առիթ պիտի դառնայ որպէսզի միջնարարին ելոյթ մը ունենայ Հայաստան Թրքերէն Գրականութեան մասնագէտ ու Օսմանեան Կայսրութեան շրջանին հայերու բերած ներդրումի մասին արժէքաւոր հատորի հեղինակ Յասմիկ Ստեփանեան: Յասմիկ Ստեփանեան որ արդէն քանի մը օրէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի, այս գիրքը հրատարակած է թէ՛ հայերէն օրինակով, թէ՛ ռուսերէն օրինակով, թէ՛ ալ Թրքերէն օրինակով: Ուրբաթ գիշեր Յասմիկ Ստեփանեան փափաքողներու տրամադրութեան տակ պիտի դնէ իր Թրքերէն գիրքէն օրինակներ:

Այս Ուրբաթ գիշեր ուրեմն մեր Շիրինօղլուի սրահին մէջ հով մը պիտի փչէ Հայաստանի երաժշտական ու ակադեմական շրջանակներէն:

Այժմէն կը յանձնարարենք մեր ընթերցողներուն ներկայ գտնուիլ այս հետաքրքրական համերգին:

ԻՐԱՔՅԻ ՎԱՆԱԿԱՆԸ ՀԱՅԵՐԷՆՈՎ ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ ՀՆԱԳՈՅՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐ ՓՐԿԵՑ ԸՇԻՏ-Էն

Իրաքցի վանական Նաճիպ Միխայէլ պատմեց թէ ինչպէս ԸՇԻՏէն հնագոյն ձեռագրեր փրկած է, այդ կարգին նաեւ՝ հայերէնով ձեռագրեր: Լիբանանեան «Տէյլի Սթար» պարբերականի փոխանցումով, գնդակները սուլած են հոգեւորականի գլխավերեւը, թիչ հեռու նկատուած է ԸՇԻՏի սեւ դրօշը, սակայն վանականը կրցած է փրկել հարիւրաւոր իրաքեան ձեռագրեր: Առաջին անգամ 2008ին իրաքցի վանականը կրցած է թանկարժէք գրադարանը Մուսուլէն փոխադրել Իրաքի խոշորագոյն քրիստոնէական քաղաք Պաղտխտ: Անցեալ տարի վանականը կրկին վտանգ զգացած է, իսկ ԸՇԻՏ նուաճած է քաղաքը քաղաքի եռեւէն՝ Իրաքի ու Սուրիոյ մէջ ոչնչացնելով անգին յուշարձաններ ու թանգարաններ:

Երբ անցեալ Հինգշաբթի, ԸՇԻՏ Սուրիոյ մէջ գրաւեց հնագոյն Փալմիրա քաղաքը՝ յետագայ աւերածութիւններու վտանգ ստեղծելով, Միխայէլ վանականը Փարիզի մէջ պատմեց թէ ինչպէս ինք տարուած էր Իրաքի 2000ամեայ քրիստոնէական ժառանգութեան մնացորդացը փրկելու գաղափարէն: Նաճիպ Միխայէլի փրկած հաւաքածոն կը ներառնէ պատմական ու փիլիսոփայական աշխատութիւններ, քրիստոնէական ու մահմետական փաստաթուղթեր, երաժշտութեան ու գրականութեան մասին հայերէն, արամերէն, արաբերէն ու ասորերէն գրառումներ:

ՍԱՄՈՒԷԼ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ ՖՈՐՊՍ-Ի ՑԱՆԿԻՆ ՄԷՋ

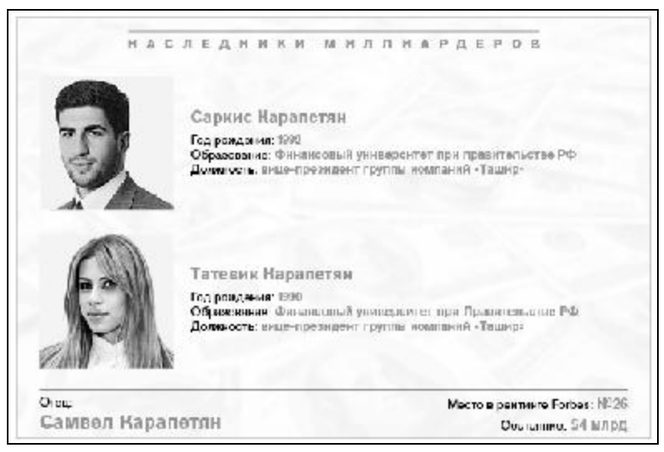

Անձնական պիղնրսը երկրորդ սերունդին փոխանցելու դէպքերը տակաւին փոքր թիւ կը կազմեն Ռուսաստանի մէջ, սակայն արդէն իսկ այսօր հարուստ ռուսաստանցիներու զաւակները պատրաստ են փոխարինելու իրենց աւագ սերունդը:

Հեղինակաւոր «Ֆորպս» ամսագրի ռուսական տարբերակը ուսումնասիրեց թէ ո՞ւր կ'աշխատին ամենահարուստ ռուսաստանցիներու ցանկի առաջին 150 մասնակիցներու զաւակները: Անոնք, որոնք իրենց ասպարէզը կը կառուցանեն շարունակելով ընտանեկան պիղնրսը, աւելի շատ են քան անոնք, որոնք հիմնած են իրենց անձնական պիղնրսը:

«Ֆորպս»ի ցանկի մէջ, եօթներորդ տեղը կը գրաւեն «Տաշիր» ընկերութիւններու խումբի հիմնադիր Սամուէլ Կարապետեանի զաւակները՝ Սարգիս եւ Տաթեւիկ Կարապետեանները: Ի դէպ, Սամուէլ Կարապետեան «Ֆորպս»ի ցանկին մէջ 26րդ տեղը կը գրաւէ 4 միլիառ տոլար հարստութեամբ:

Կարապետեանի աւագ որդին՝ Սարգիսը, 26 տարեկան է: 2013 թուականէն սկսեալ ան պատասխանատու է «Տաշիր» ընկերութեան առեւտրական անշարժ կալուածի կառավարումէն ու այժմ կը պատրաստուի քանի մը առեւտրաժամանցային կեդրոններ բանալ:

Գործարար հայրիկի խօսքերով, իր երախաները միշտ ալ գիտէին որ պիտի ընդգրկուին ընտանեկան պիղնրսի մէջ եւ ի՛նք անձամբ ուղած է ատիկա: Ազատ ժամանակ Սարգիս կը զբաղի ըմբշամարտով եւ ֆութպոլով, կը հետաքրքրուի շարժանկարով ու երաժշտութեամբ:

Սամուէլ Կարապետեանի դուստրը՝ Տաթեւիկ, կը զեկավարէ ընկերութեան ժամանցի ու մէտիա պիղնրսը, մասնաւորաբար «Սինէմա Սթար» շարժանկարներու սրահներու ցանցը:

ԱԼԻՍ ՇԱՀԻՆՕՂԼՈՒԻ ՀԱՄԵՐԳԸ ՔԷՆԹ ՀԱՆԴԻՍԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Շար. Ա. էջէն

Ճան-Ռէհա Կիւն եւ Ալիս Շահինօղլու:

ւեցաւ Պատրիարքական Փոխանորդ՝ Գերշ. Տ. Արամ Արք. Աթէշեան, իր կողքին ունենալով Հոգշ. Տ. Զատիկ Աբգ. Պապիկեանը, Շիրվան Քհնյ. Միւրգանը: Ներկայ էր նաեւ Շիշլիի փոխ քաղաքապետ՝ Վազգէն Պարըն, Ֆէրիգիւղի Ս. Վարդանանց Եկեղեցւոյ Թաղային Խորհուրդի Ատենապետ՝ Մուրատ Էօզէր: Ներկայ էր արուեստակը բազմութիւն: Բազմանդամ ներկայութիւն կը բերէին Ս. Վարդանանց Երգչախումբի բոլոր անդամները, ողջունելու համար յաջողութիւնը՝ երգչախումբի իրենց բազմամեայ ընկերուհին:

Հաւաքոյթին բացումը կատարեց ԹՐԹի խօսնակ Սաատէթ Պայքալ, որ շատ հաճելի ոճով բացաւ հանդէսը, բոլորին բարի գալուստ մաղթելով: Ան պարտականութիւն առանձնած էր նաեւ Ալիս Շահինօղլուի ներկայացուցած երգերու նիւթերուն մասին ամփոփ ծանօթութիւններ տալու:

Ալիս Շահինօղլուի տիրապետութեան տակ ներկայացուած յայտագրին՝ մէջ ընդ մէջ մասնակցութիւն կը բերէին նաեւ թէնոր Ճան Ըէհա Կիւն եւ սոփրանօ Ֆանտա Կիւլլիւ, իսկ դաշնակահարն էր՝ Սիմթէն Շէնթոլատ:

Ալիս Շահինօղլու մեր հայայնքին անծանօթ երգչուհի մը չէ: Ան անցեալ տարի ալ ունեցած էր անձնական ելոյթ մը, որ 38 տարի երգչախումբին անդամակցելէ ետք կուգար ցոյց տալու իր մենակատարի բացառիկ կարողութիւնները: Իսկ երկուքն համերգը դարձաւ նոր պակամ մը: Մեր այս սիրելի երգչուհին այլեւս կը գտնէ երգչախումբի անդամակցութեան սահմանները ու կը հանդիսանայ օփէրայի իրական մենակատարուհի մը:

Երէկ գիշերուան համերգին յաջողութեան ազդակներէն մէկն ալ պատրաստուած յայտագիրն էր: Յայտագիրը ընդհանրապէս ամբողջութեամբ կազմուած էր ժողովրդական, բայց բարձրորակ կտորներէ. կտորներ՝ զորս ամէն երաժշտասէր անհամբերութեամբ կը սպասէ որ երգուի: Եւ պէտք է ըսել որ Ալիս Շահինօղլու, եւ իր ընտրած ընկերակիցները լիուլի արդարացուցին ունկնդիրներուն ակնկալութիւնները:

Ալիս Շահինօղլու յայտագիրը բացաւ Վ. Պէլլինիի «Իլ Փիրաթէ» օփէրայէն «Գոլ սօրիսօ տ'ինոշէնցա» կտորով: Այնուհետեւ յայտագիրը շարունակուեցաւ Վէրտիէ, ընտրուած չորս կտորներով, Մոզարդէ ընտրուած երկու կտորներով ու որպէս առաջին մասի վերջաբան, Լէհարի «Զուարթ այրիներ» օփէրէթի ամէնէն սիրուած բաժինով: Այս կտորներուն մէջ Ալիսին պարբերաբար կ'ընկերակցէին ու հիանալի զուգերգներ կ'իրականացնէին թէնոր՝ Ճան Ըէհա Կիւն եւ Սոփրանօ Ֆանտա Կիւլլիւ: Բոլոր կտորները խանդավառիչ էին ու կ'ողջունուէին ջերմ ծափահարութիւններով:

Յայտագրին երկրորդ մասն ալ ունկնդիրները առաջնորդեց դէպի Օփէրայի աշխարհի մէջ պտոյտի մը, որ բացուեցաւ դաշնակահարուհի Սիմթէ Շէնթոլաթի կողմէ Մոցարթի «Փոլոնէզ»ով: Այստեղ առիթն ունեցանք ունկնդրելու նաեւ Վահան Թէքէեանի բառերուն վրայ Գուրգէն Ալէմշահի կողմէ յօրինուած նշանաւոր «Ես սիրեցի» երգը: Յայտագիրը վերջացաւ Կունօ-ի «Ռոմէօ Ժիւլիէթ» օփէրայէն «Կուգեմ ապրիլ» արիայով:

Ամբողջ յայտագրի ընթացքին տիրապետող էր Ալիս Շահինօղլու սօփրանոյի հնչեղ ձայնը, որ մասնաւորաբար երգերու աւարտական նօթերուն մէջ կը ցուցաբերէր կատարողական անթերի ու շատ փայլուն մագլցումներ: Ընտրուած կտորները թէեւ շատ սիրուած կտորներ էին, բայց միաժամանակ դժուար գործադրելի կտորներ, որոնք ընդհանրապէս կը դառնան փորձաքար՝ չափելու համար երգչուհիին կարողութիւնները:

Այնուհետեւ բեմ հրաւիրուեցաւ Ս. Վարդանանց երգչախումբի Խմբավար Ատրուշան Հայճեան, որ երկար տարիներէ ի վեր ուղղութիւն տուած է Ալիս Շահինօղլուի արուեստին: Երկուքն ալ, նաեւ միւս մասնակիցները ողջունուեցան ջերմ ծափահարութիւններով, ստանալով ծաղկեփունջեր:

Վերջաւորութեան Ալիս Շահինօղլու շատ պատշաճ ու կոկիկ նախադասութիւններով շնորհակալութիւն յայտնեց իր մասնակից ընկերներուն, Շիշլիի Քաղաքապետ Ինէօնիւին, Արամ Սրբազանին, փոխ Քաղաքապետ Վազգէն Պարընին ու բոլոր անոնց, որոնք իրենց զօրակցութիւնը բերած էին այս ձեռնարկին: Ապա եղաւ հիւրասիրութիւն, որու ընթացքին արուեստագէտները ընդունեցին ջերմ շնորհաւորութիւններ:

Յաջողութեան իր այս նոր հանգրուանին վրայ մասնաւորաբար կը շնորհաւորենք Ալիս Շահինօղլուն, ապա անոր ընկերակիցները, որոնք հաճելի գիշեր մը պարգեւեցին երաժշտասէրներուն:

ԱԶԵՐԻՆԵՐՈՒ ՈՒ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ

Շար. Ա. էջէն

երկու Ազերիները Ղարապաղ անցած էին այցելելու համար իրենց պապերուն գերեզմանները, Ղարապաղը ի վերջոյ իրենց հայրենիքն է եւ ատիկա պաշտօնապէս Ազերիական հողամաս է, ուստի կը պահանջենք որ անոնք ազատ արձակուին: Մենք մեր պայքարը պիտի շարունակենք մինչեւ որ մեր երկու գերիները վերադարձուին, ըսին անոնք: